

Vakuutusalan tulevaisuuden haasteita

Vakuutusiltapäivä 13.12.2024

Raimo Voutilainen

Fil.tri, dosentti

Vakuutusalan tulevaisuuden haasteita

1. Haaste numero 1: Kilpailu
2. Lisääntynyt valvonnan aktiviteetti
3. Ulkoistukset
4. Tuotekehitys
5. Finanssialan rakennemuutokset
6. Myyntistrategioita
7. Uusi lainsäädäntö
8. Sijoitustoiminta
9. Ikärakenteen muutos
10. Digitalisaatio
11. Suurriskien siirtäminen pääomamarkkinoille
12. Hallituksen ja johdon asemasta

1. Haaste numero 1: Kilpailu

- ▶ Tuotekehityksellä vastataan asiakkaiden uusiin tarpeisiin
- ▶ Keskittämisalennukset
- ▶ Ristiinmyynti
- ▶ Kilpailu vakavaraisuudella
- ▶ Kantelut Markkinaoikeuteen
- ▶ ”Ensimmäinen vuosi halvemmalla”
- ▶ Muiden toimialojen kilpailu (pankit ym.)

2. Lisääntynyt valvonnan aktiviteetti

- ▶ Finanssivalvonta edellyttää yhtiöiltä laajaa raportointia täsmällisesti ja ajallaan
- ▶ Viimeaikaiset tarkastukset haastatteluineen koskien hallitusta, johtoa ja valvovia toimintoja
- ▶ Ulkoistusten valvonta
- ▶ Erityisenä valvonnan kohteena SCR-suhde (omat varat / SCR) ja ORSA
- ▶ Kansainvälisten konsernien valvonnan haasteet

3. Ulkoistukset

- ▶ Ulkoistuskumppanien vastuuhenkilöiden fit & proper
- ▶ Erityisen kriittisiä ulkoistuksia valvovat toiminnot = Aktuaaritoimi, Sisäinen tarkastus, Compliance ja Riskienhallinta
- ▶ Tärkeitä myös mm. juridiikka, sijoitukset, ICT ja yritysjärjestelyjen neuvonanto
- ▶ Riskit saattavat ”periytyä” konsernin sisällä tai toimitusketjua pitkin
- ▶ Hallituksen vastuulla ulkoistussopimusten ajantasaisuus, ulkoistusdokumentaatio laajemmin ja ulkoistusten säännöllinen monitorointi

4. Tuotekehitys

- ▶ Varattava riittävästi aikaa ja rahaa
- ▶ Yhdistelmätuotteiden vahvuus
- ▶ Jälleenvakuuttajat tuotekehityksen moottoreina
- ▶ Hyvinvointiedut (Smart insurance)
- ▶ Kannustinpohjaiset vakuutukset
- ▶ Vakuutuksen määritelmä ?
- ▶ Tuotekehityksessä on perinteisesti turvauduttu kilpailijoiden ja kansainvälisten toimijoiden kopiointiin

5. Finanssialan rakennemuutokset

- ▶ Pankit perustaneet tai ostaneet vakuutusyhtiöitä
- ▶ Alun perin henkivakuutusta, sittemmin myös vahinkovakuutuksen menestystä
- ▶ Paras finanssiliittouman malli 2000-luvulla finanssitavaratalo (johdon mielestä)
- ▶ 2010-luvulla voimaan Solvenssi II, joka johti omistusten osittaiseen purkamiseen, koska haluttiin poistaa liikaa pääomaa sitovaa vakuutuskantaa (esimerkki: Santander)
- ▶ Seurauksena asiakkaat eivät enää juuri saa takuusäästöistä vakuutusta

6. Myyntistrategioita

- ▶ Bancassurance joko konsernin sisältä tai ulkopuolelta
- ▶ Ristiinmyynti, pankit tässä vahvoja
- ▶ One stop shopping = yhden oven tai klikkauksen periaate
 - ▶ Myyjälle hyvä, asiakkaalle vertailtavuus kärsii
- ▶ Etumaksu/jälkimaksutekniikka (yritysvakuutuksissa)
 - ▶ Asiakkaalle vaativa vahinkojen pitkän selviämisaajan tapauksessa, ennakoitavuus ?
 - ▶ Ei sovi yksityishenkilövakuutuksiin

7. Uusi lainsäädäntö

- ▶ Solvenssi II
- ▶ Solvenssi II+
- ▶ Verotuksen muutokset
- ▶ Esim. potilasvakuutuksen ja lääkevahinkovakuutuksen lakimuutokset
- ▶ Open insurance? Vertailtavuus. Tietoturva?

8. Sijoitustoiminta

- ▶ Salkunhoitajien kilpailutus ja valinta
- ▶ Salkunhoitajien vertailu (benchmarking)
- ▶ Salkkuraportointi vakavaraisuuslaskentaa varten
- ▶ Sijoitussuunnitelman laatiminen ja päivitys
 - ▶ Sopivan allokaation säätäminen
 - ▶ Sijoitusluokkakohtaiset limiitit
- ▶ Hallitus vastaa sijoitustoiminnan asianmukaisuudesta

9. Ikärakenteen muutos

- ▶ Demografinen muutos yleismaailmallinen
- ▶ Pitkäaikaissäätämisen tuotteiden suosio lisääntyy (hitaasti)
- ▶ Asiakas voi siirtää pitkäikäisyysriskin vakuutusyhtiölle, jonka tulee pyrkiä siirtämään se eteenpäin (longevity reinsurance, longevity swap)
- ▶ Suomessa yksityishenkilö ei tällä hetkellä pysty ostamaan edes määrääikaista eläkettä
- ▶ Korvaajaksi jatkuvakorvauksellinen kapitalisaatiosopimus?

10. Digitalisaatio

- ▶ Asiointi siirtynyt suurelta osin verkkoon
- ▶ Haavoittuvuus verkon häiriöille kasvanut (esim. palvelunestohyökkäykset)
- ▶ Some yhtiöille vaikutusmahdollisuus ja negatiivinen julkisuusuhka
- ▶ Outbound-markkinointikampanjat
- ▶ Kilpailijalle asiakkaan ”varastaminen” helppoa
- ▶ Tekoäly suuri mahdollisuus ja vielä suurempi uhka ?

11. Suurriskien siirtäminen pääomamarkkinoille

- ▶ Luonnonkatastrofien, pandemioiden, terrorismin ja kyberhyökkäysten riskit tulevaisuudessa mahdollisia kannettaviksi globaalille vakuutus- ja jälleenvakuutusjärjestelmälle
- ▶ Ratkaisuna riskien siirto pääomamarkkinoille ILS-arvopaperien muodossa
- ▶ Esimerkkinä katastrofibondi: liikkeellelaskijan suorittama korko ja pääoman takaisinmaksu riippuvat ainakin osittain sovitun riskin realisoitumisesta
- ▶ ILS-arvopaperit siis merkitsijälle riskillisiä, mutta toimivat hyvin perinteisten sijoitusinstrumenttien hajauttajina
- ▶ ILS-riskinsiirto saattaa tehdä ennen vakuutuskelvottomista riskeistä vakuutuskelpoisia

12. Hallituksen ja johdon asemasta

- ▶ Johto vastuussa hallitukselle, joka vastuussa omistajille ja myös Finanssivalvonnalle
- ▶ Omistajat joutuvat alistamaan hallituksen jäsenten valinnan yhtiökokouksessa Fivalle (Fit and Proper)
- ▶ Hallitus valvoo ja tukee toimitusjohtajaa (”ottaa ja erottaa”)
- ▶ Hallituksen puheenjohtaja on toimitusjohtajan keskeinen keskustelukumppani
- ▶ Hallituksen keskeisiä valvonnan ja päätöksenteon aiheita SCR-suhde, ORSA, sijoitustoiminta sekä laskuperusteiden ja hallintojärjestelmän päivitykset
- ▶ Hallituksen erityisen huomion kohteena valvovat toiminnot
- ▶ Hallituksella oltava kokonaisuudessaan riittävä pätevyys ja osaaminen yhtiön johtamisen kannalta

Yhteenvetoa

- ▶ Suhteet Finanssivalvontaan pidettävä kunnossa
- ▶ Vakuutusyhtiötä johdetaan vakavaraisuus edellä
- ▶ Ulkoistusten hallinnoinnissa oltava tarkkana
- ▶ Tuotekehitys ollut melko kopiointivetoista, hyvä vakavaraisuus mahdollistaisi suuremman rohkeuden
- ▶ Solvenssi II aiheuttanut muutoksia yhtiöiden tuotestrategioihin ja jopa rakennemuutoksia. Solvenssi II+ ?
- ▶ Bancassurancen esiinmarssi 1990-luvulta lähtien
- ▶ Varautuminen ikärakenteen muutokseen on alisteista lainsäädännön kehitykselle
- ▶ Digitalisaation hyötyihin ja haittoihin varautumisessa oltava tarkkana
- ▶ ILS tulevaisuuden suurriskien hallinnan turvana
- ▶ Hallituksen asema on hyvin korostunut yhtiön hallinnon keskiössä

Luettavaa (1/3)

- ▶ R. Voutilainen: "In search for the best alliance structure between banks and insurance companies", väitöskirja, Acta Universitatis Oeconomicae Helsingiensis A-267, 2006, 99 s.
- ▶ S. Ilvessalo – R. Voutilainen: "Näkökulmia vakuutusliiketoiminnan strategiseen johtamiseen", Finanssi- ja vakuutuskustannus, Helsinki 2009. ISBN 978-952-5684-19-3, 165 s.
- ▶ I. Mäenpää – R. Voutilainen: "Value through combined offerings of bank and insurance", International Journal of Bank Marketing Vol. 29, Issue 7, pp. 535-554, 2011.
- ▶ I. Mäenpää – R. Voutilainen: "Insurances for human capital risk management in SMEs, VINE Journal of Information and Knowledge Management Systems Vol. 42, Issue 1, pp. 52-66, 2012.
- ▶ R. Voutilainen – O.-P. Ruuskanen: "On the effect of intensified regulation on the product strategy of Nordic life insurance companies", Scandinavian Insurance Quarterly, Issue 1, 2015, 17 s.
- ▶ R. Voutilainen – L. Koskinen: "Customers' opinions on incentive based insurance", Journal of Insurance and Financial Management_Vol 3, Issue 1, pp. 30-52, 2017.
- ▶ R. Voutilainen: "Erään vakuutusmiehen muistelmat", Books on Demand, ISBN 978-952-80-0447-9, 2018.

Luettavaa (2/3)

- ▶ R. Voutilainen: ”Riskienhallinta tänään – hyvän ja pahan päivän varalta”, Ahteensivu, A., Koskinen, L., Kulmala, J., Havakka, P. (toim.): Riskienhallinnan ajankohtaisia teemoja, Tampere University Press, ss. 29-44, 2018.
- ▶ R. Voutilainen - L. Koskinen: “Megatrends in the Insurance and Financial Sector” in the book ”Leading Change in a Complex World: Transdisciplinary Perspectives, edited by A. Kangas, J. Kujala, A. Heikkinen, A. Lönnqvist, H. Laihonon and J. Bethwaite. Tampere University Press, ss. 321-339, 2019.
- ▶ R. Voutilainen: “A bank and an insurance company – competitors or allies? Essay and comments from bank and insurance executives”. Aalto University School of Business publication series (Business+Economy) 1/2019, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-60-8580-7>.
- ▶ R. Voutilainen: “Bancassurance: What has been written since 2006?”, Aalto University School of Business publication series (Business+Economy) 4/2021, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-64-0456-1>, julkaistu myös Suomen Vakuutusyhdistyksen verkkosivuilla 2021.
- ▶ H. Aatola, L. Koskinen. R. Voutilainen: “Biological age derived from cardiorespiratory fitness assessment and its impact on life assurance business”, julkaistu Suomen Vakuutusyhdistyksen ja Suomen Aktuaariyhdistyksen verkkosivuilla kesällä 2021.
- ▶ R. Voutilainen: ”Notes on Insurance Company Management”, Journal of Insurance and Financial Management Vol. 5, Issue 1, pp. 124-135, 2021.
- ▶ R. Voutilainen: “Insurance Company Opportunities and Threats”, Journal of Insurance and Financial Management Vol. 5, Issue 3, pp. 30-43, 2022.

Luettavaa (3/3)

- ▶ R. Voutilainen: "Owners of Insurance Companies", Journal of Insurance and Financial Management Vol. 6, Issue 1, pp. 36-45, 2022.
- ▶ R. Voutilainen: "Notes on Insurance Company Investments", Journal of Insurance and Financial Management, Vol. 6, Issue 3, pp. 116-129, 2022.
- ▶ R. Voutilainen: "Notes on Insurance Company Solvency", Journal of Insurance and Financial Management, Vol. 6, Issue 5, pp. 30-43, 2022.
- ▶ R. Voutilainen: "Notes on Insurance Company Actuarial Function", Journal of Insurance and Financial Management, Vol. 7, Issue 1, pp. 11-22, 2022.
- ▶ A, Talonen - L. Koskinen - R. Voutilainen - H. Talonen: "Adoption of Incentive-based Insurance Applications: The Perspective of Psychological Ownership", Journal of Financial Services Marketing 12.08.2022, DOI 10.1057/s41264-022-00173-w.
- ▶ R. Voutilainen: "Boards of Insurance Companies", Journal of Business Diversity, Vol. 22, Issue 2, pp. 33-40, 2022.
- ▶ R. Voutilainen: "Comparison between Insurance Risk Transfer and Credit Risk Transfer", ECONSPEAK: A Journal of Advances in Management IT & Social Sciences, Vol. 13, Issue 9, pp. 6-17, Sep 2023.

Kiitokset mielenkiinnosta !

- ▶ Raimo Voutilainen
- ▶ Filosofian tohtori, SHV
- ▶ Vakuutustieteen dosentti (Tampereen yliopisto)
- ▶ Kauppatieteen dosentti (Aalto-yliopisto)
- ▶ Hallituksen puheenjohtaja (Suomen Keskinäinen Potilasvakuutusyhtiö)
- ▶ Hallituksen jäsen (Nordea Vakuutus Suomi Oy)